

Блестяща провокация

Бялата градина на Салвадор Дали и Гала в Порт Лигат

ланд. арх. Вержиния Костова

Порт Лигат, Каталуня, е идилично място с рибарски лодки, закомвени в живописен скалист залив, което ексцентричният Салвадор Дали избира за свой дом и ателие. Привлечен от красотата на ландшафта, от светлината и от изолацията, той живее там от 1930 до 1982 г., когато след смъртта на съпругата си Гала, се премества в замъка Пубол. През по-голямата част от двадесети век, домът на Гала и Дали в Порт Лигат е бил и убежище за много художници и творци.

Къщата

Строена малко по малко в продължение на 40 години, къщата, или по-точно къщите, представляват лабиринтова структура, обединяваща съседни рибарски колиби, които Дали постепенно купува и реновира. Разходката тук е едно пътешествие през сюрреализма и многоликата личност на една от водещите му фигури. Комбинацията от тесни криволичещи коридори, водещи към тупици, пространствата с неправилна форма, разположени на различни нива, предметите, събрани от Дали и изложени съвместно с творбите му, и мебелите, проектирани от него, представят творческото развитие на художника и многобройните му интереси. Усещането е за пълна идентификация между твореца и неговия дом. Прозорците на всички стаи гледат към един и същ пейзаж - залива на Порт Лигат, който е постоянна тема в работата на Дали.

Интериорът

Богатото въображение и еkleктичната природа на Дали и Гала се усещат навсякъде в къщата. На входа посетителите са посрещнати от препарирана мечка, украсена с огърлици, с приготвена пред нея пушка,

носеца лампа, която рисува дантелени сенки по тавана. Фигурата напомня колко ревнова е била двойката към тяхното уединение. Диван с форма на устни лежи вдясно. В следващото помещение три лебеда, които Дали държал като домашни любимци, следят зорко от височината на библиотеката.

Дали ги обичал толкова много, че приживе ги снабдил с каски с прикрепени към тях свещи, за да може да ги наблюдава, докато плуват в залива през нощта. Всяка стая има уникален декор и разказва нещо за живота на Дали, за интелектуалните му интереси, суеверия и странности.

Градината

Доминиращият цвят в къщата и градината е белият. В непосредствена близост до сградата е оформено красиво бяло градинско пространство с неправилна форма, тип вътрешен двор, с боядисани в бяло естествени скали и зидарии и настилка от естествен камък, бели стълби, бели съдове с цъфтящи в бяло, бледорозово и бледожълто растения, сребролистна сантолина, маслини със сребристи листа. Функционални и с чисто естетично предназначение предмети-скулптури като яйца, столове и съдове за растения декорират пространството. Вътрешният двор прелива в прословутия басейн с фалическа форма и зона за забавление на открито, оформена около него. В нея се намира диванът с форма на устни на Мае Уест, реклами на гуми Пирели, фигурки на Мишелин човечета, огледало, проектиращо образите обратно. Мястото е причудлива смесица от силно декоративни и обикновени предмети, но аранжирани в блестяща провокация.

Като високи ориентири из градината се извисяват бели кули, декорирани със стърчащи вили и две романтично докосващи се сребърни глави, емблематични за мястото. Голяма част от градината е вдива, с виещи се пътеки сред маслинови дървета и разпръснати сред тях цели и напукани гигантски яйца, скулптурата на Исус, направен от боклуци, и други причудливи артинсталации. Много са прилагателните, използвани да определят Салвадор Дали - ироничен, еготицистичен, прекомерен, гениален ... «Има само една разлика между един луд човек и мен. Аз не съм луд», казва той за себе си. И все пак за шокиращия и краен сюрреалист интериорът на къщата и градината са изненадващо «нормални», – те по-скоро представляват изключителни интериорни и екстериорни сценографии: всяко пространство е овладяно със съвършен усет и техническо майсторство, едно изкусно аранжиране на наслаждаващи се планове от предмети и творби и виртуозна игра с перспективата.

